

מָה בְּשִׁתְּנָה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת?

מסורת מסר
ENTRE
LA TRADITION
ET
LA TRANSMISSION

למסור LIMSOR
אני מוסרת ל אני נותנת ל
מאב לבנו, מאם לבתה

עבודות עבודה

חרות

עם בחירה

לפסח

לצאת

לכרך

עם קשה ערף, קשיה, קשה,

מנהיג, נהג, התנהגות

חמץ, חמוץ, להחמיץ

ליל שמורים

סדר

חרסת

ארבעת האחים. מיהם ארבעת האחים או ארבעת האחיות שלך

מילון לפסח בעברית

https://www.hebpsy.net/me_article.asp?article=207

9

https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/1165

[664/jewish/-_htm](https://he.chabad.org/library/article_cdo/aid/1165664/jewish/-_htm)

בכל דור ודור

בְּכָל־דּוֹר וְדּוֹר חֵלֵק מֵהַמְּשִׁתַּתְּפִים
מִסְפָּרִים, בְּעִיקַר בְּנֵי הַמְּשַׁפְּחָה הוֹוֹתִיקִים
סִיפּוֹר: בְּקִצְרָה עַל יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁלָּהֶם
סִיפּוֹר הַמֵּתָאֵר, עֲלֵיהֶם מִשְׁפַּחְתִּי
גִּילּוּיֵי תְקוּוּהָ וְגֵאוּלָּה, הַתְּגַבְּרוּת עַל קוֹשֵׁי
כְּדֵי לוֹוֹדָא, מוֹמְלֵץ לְבַקֵּשׁ זֹאת מֵרֹאשׁ
מִי שֶׁבָרַךְ. שֶׁהַאֲנָשִׁים יָבוֹאוּ מוֹכֵנִים
לְוַנְעֵדְרִיו בְּשַׁעַת שְׁאֵנו "לְשִׁבּוּיֵי צֶה
לֹא נִשְׁכַּח, חוֹגְגִים וּמוֹדִים עַל חִירוֹתֵנו
וְנִתְפַּלֵּל, אֶת בְּנֵינוּ הַנִּתְוֹנִים בְּשִׁבֵי
לְשִׁלּוּמָם וּלְחִזְרָתָם הַמַּהִירָה לְחִיק
יֵשׁ הַנּוֹהֲגִים לְהַצִּיב כֶּסֶף. מִשְׁפַּחוֹתֵיהֶם
כֶּסֶם לֹא, רִיק לִיד שׁוֹלְחַן הַסֵּדֵר
כֹּל, שְׁלֵמוֹתוֹ שֶׁל שׁוֹלְחַן הַחֵג הַיִּשְׂרָאֵלִי
עוֹד לֹא נִפְדּוּ הַבָּנִים מִשְׁבִּים.

מה זה פסח

פסח על שום מה?

מקור שמו של החג פסח נעוץ באחד המאורעות הדרמטיים בספור יציאת מצרים – ה'פסח על בתי בני ישראל וכך נצלו בכוריהם. הפסוקים עצמם קושרים ביניהם": ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל" (שמות יב, כז; וכן בפסוקים יג, כג). מקבל על רבים כי לפסח הוראתו 'לדלג', 'לחלף על פני', 'ולפי זה דלג ה' על בתי ישראל והכה רק את בתי המצרים.

לפסוח – לדלג'

לפסוח – להגן

לפסוח לצלוע

גמליאל א חֶלֶב עַל הַמֶּצַח / מְרוֹקוֹ אַשְׁדוֹת יַעֲקֹב אַחוּד 1967 ,

אֶת הַ"הַגָּדָה" שֶׁל פֶּסַח קָרָאנוּ פְּעַמִּים . פְּעַם רִאשׁוֹנָה בְּעֵבְרִית וְאַחֲרֵי כֵּן קִטַּע הַיִּינוּ מִפְּסִיקִים וְקוֹרְאִים אֶת הַנֶּסֶח בְּמְרוֹקְנִית , בְּאוֹתָהּ הַצּוּרָה וּבְאוֹתוֹ הַנֶּגוֹן .

עִם צֵאת הַחֵג הָיוּ נִפְגָּשׁוֹת בְּמָה מְשֻׁפָּחוֹת בְּיַחַד , מְשֻׁפָּחָה אַחַת נִכְנָסַת לְבַקֵּר אֶת הָאֲחֵרָת , מִתְכַּבְּדִים וּמְכַבְּדִים , שׁוֹתִים "לַחֵיִים" , טוֹעֲמִים וְהוֹלְכִים לְבַקֵּר מְשֻׁפָּחָה נוֹסֶפֶת .

אָנוּ הַיְלָדִים הַיִּינוּ הוֹלְכִים לְסַבָּא , שְׂיִבְרָךְ אוֹתָנוּ . סַבָּא הָיָה לוֹקֵחַ עִלָּה שֶׁל מִנְטָה , טוֹבֵל אוֹתוֹ בְּחֶלֶב וּמוֹרֵחַ אֶת הַחֶלֶב עַל הַמֶּצַח שְׁלָנוּ וּמְבָרֵךְ .

מהם הם המנהגים שלנו ?
מה המשפחה שלכם עושה בפסח ?

כנגד ארבעה בנים
דברה התורה
חֲכָם, רָשָׁע, תָּם,
וְשָׂאִינוּ יוֹדָע
לְשָׂאוֹל

מי אתם בהגדה?

פסח של אמנון שלומן

פסח הִיָּה החפֿש השנִי בַגְדֵלוֹ, שְׁלוֹשָׁה שְׁבוּעוֹת
שֶׁל מִשְׁחָקִים, עֲזָרָה לְהוֹרִים בְּנִקְיוֹן וְסִידוֹ הַבַּיִת
וְכוּ. 'בְּשָׁעוֹת הַבֶּקֶר הִגַּעְנוּ עִם שְׂאֵרֵי הַחֶמֶץ
הַדִּלְקָנוּ מִדוֹרָה יַחַד עִם חֲבָרִים וּבְמִרְפָּזָה הַלְחָם
שְׂאֵסוֹר לְאָכְלוֹ.

בְּעָרֵב לְבוֹשִׁים בַּגְדֵי חַג (בְּזִמְנֵנוּ זֶה הָיָה הַחַג
הָעֶקְרִי שֶׁבוֹ הָיוּ קוֹנִים בַּגְדִים חֲדָשִׁים) (מְסֻבִּים כֹּל
אֶחָד עִם מִשְׁפָּחָתוֹ וְקֵרוֹבָיו לְאַרוּחַת הַחַג וְקָרִיאת
הַהַגְדָּה הַמְּלֵוָה בְּסִפּוּרִים, שֶׁכֵּן כָּל הַמְּרַבֵּה לְסִפּוּר
בִּיצִיאת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח. אֵךְ אוֹתָנוּ
הַיְלָדִים כִּמּוֹכֵן עֲנִין מְצִיאת הָאֶפִיקוֹמֹן,
וְכִשְׁמָצָאנוּ אוֹתוֹ הַבְּטִיחוּ לָנוּ הָרִים וְגִבְעוֹת עַל
מַנֵּת שְׁנַחֲזִירוֹ, אֵךְ בְּמִרְבֵּית הַמְּקָרִים לֹא קִבְּלָנוּ
כְּלוּם, וְאַחֲרֵי הַחַג הָעֲנִין הָלַךְ וְנִשְׁכַּח.

הַיּוֹם אֲנִי מִבִּין עֲנִין זֶה, מִצָּבֶם הַכֹּלְכָלִי שֶׁל
מִרְבֵּית הַמִּשְׁפָּחוֹת הָיָה לֹא קָל, וּמוֹתְרוֹת לְקַנֵּית
צְעֻעוּעִים חֲדָשִׁים אוּ מִתְּנוֹת הָיוּ צְרִיכִים לְבוֹא עַל
חֶשְׁבוֹן הָאֶכֶל, וְעַל אֶכֶל לֹא מוֹתְרִים, כִּי הָרִי
אָמְרוּ לָנוּ כִּי צַד תִּגְדֵּל, אַתָּה רוֹצֵה לְהִיּוֹת בְּרִיא,
וְעוֹד.

מה זו
הגדה ישראלית
ואיזו הגדה אתם
קוראים?

הגדה להגיד
או
אגדה לספר

עבדים היינו לפרעה במצריים
בין עבודה לעבודות
השורש **ע ב ד**

במה אתה עובד
על מה את עובדת
על מי אתם עובדים

כולנו עבדים של מישהו

**" בכל דור ודור חייב אדם
לראות את עצמו כאילו הוא יצא**

ממצרים". סיפור יציאת מצרים הוא
סיפור מיתי, שפוגש את כל אדם, בכל
דור, בכל מקום. מצרים היא סמל
למקום הצר שבתוכי ובסביבתי, סמל
לדברים שמשעבדים אותנו, וסיפור
יציאת מצריים מזכיר לנו שביכולתנו
להשתחרר מהכבלים שכובלים אותנו,
לצאת אל החופשי, למצוא את נקודת
החירות שבתוכנו. ליל הסדר הוא
הזדמנות לספר את סיפור היציאה
לחירות שלנו ושל משפחתנו...

נהג

מְנַהֵג

הַתְּנֵה גוֹת

מְנַהֵג גוֹת

נֵהָג, מְנַהֵג

וַיֵּסַע בְּצִ'אן עִמּוֹ וַיִּנְהֵג
בַּעֲדָר בַּמְדְּבָר " (עח, נב) .

לאן אתם יוצאים בפסח הקרוב ?

אתכם בשולחן הסדר

סַפְּנֵי הַסֵּדֶר

קִדְשׁ יִקְדַּשׁ עַל הַיַּיִן

וְרַחֵץ יִיטוֹל יָדָיו לִפְנֵי הַסֵּדֶר

כִּרְפֵּס יֵאָכַל יֶרְקוֹת בְּמִי מַלַּח

יַחַץ יִבְצַע מִצָּה אֲמִצְעִית לְשֵׁנִים

מִגִּיד יֹאמֵר אֶת הַהֲגָדָה

רְחֻצָּה יִיטוֹל יָדָיו לִפְנֵי הַסַּעוּדָה

מוֹצֵיא יִבְרַךְ הַמוֹצֵיא

מִצָּה יִבְרַךְ עַל הַמִּצָּה

מָרֹר יֵאָכַל מִן הַמָּרֹר

איך הילדים יכולים לעזור !

לילות הסדר, בימים הטובים ההם בווינה, לא היו משהו מיוחד, כי כל המשפחה הגדולה תמיד הייתה ביחד, גם בכל ליל שבת היינו כלנו אצל סבא וסבתא. בלילות הסדר סבתא תמיד ערכה מקום אחד או שנים נוסף, כי לא הייתה שנה שסבא שלי לא הביא מבית הכנסת מישהו בלי "סדר" – ואנחנו היילדים למדנו להתחסס אליו בכבוד ולהגיש לו כל דבר ראשון כי הוא היה אורח מכבד.

כלנו במשפחה שרנו יפה, בהרבה קולות, ולשיר ביחד עם כלם היה תענוג אמיתי. דוד יוז'י (יוסף), (האח הבכור, היה הבדרן. תמיד עצרנו את הנשימה כשהגענו למלה "במהרה", "כי דוד יוז'י קרץ לעברנו, היילדים, ושר בקול גדול "בומהרה!" כל שנה אותו הדבר, ואף פעם לא התעייפנו מזה.

הסדר האחרון היה דבר אחר לגמרי. אלה היו ימי היטלר, והנאצים כבר שלטו בווינה. אין שמחה, אין צחוק, רק דאגה. דאגה על מה יהיה עם כלנו ובמידה מה יהיה עם היילדים. סבתא שלי כבר לא הייתה בחיים, והדודים והדודות אמרו שמוטב קר, מוטב שפבר לא ראתה את סבא שלי משלה לרחוב לנקות את המדרכה על הברכים. סבא שלי כבר לא היה הסבא שהפכתי, שהיה לזקן אותי על הברכים וקורא לי ה"עזס פונים" ("עזת פנים" (שלו) תמיד חשבת) שזה שם חבה. (!על החלונות כבר לא היו וילונות תחרה, אלא קרשים עבים ירקים, שחס וחסלילה לא יראו ולא ישמעו מבחוץ. סבא שלי לא הביא הביתה בן אדם אחד, אלא די הרבה אנשים שאבדו משפחה ובית. שלוש בנות-הדוד הגדולות כבר היו באנגליה, שנים בהולנד, ואני עמדת לפני נסיעה לאנגליה לבד, עם "קינדר טרנספורט". עשינו כל מה שצריכים לעשות בליל הסדר, אבל הכל בשקט ובדפאון, ואמא שלי בכתה.

מלבד אמא, כל אלה שהיו שם נספו בשואה.

מה אתם אוכלים
בליל הסדר?
מה המתכון
המשפחתי שלכם?

מתכון RECETTE
להכין PRÉPARER

בין הארמית לעברית

**הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. כל דכפין ייתי וייכל כל דצריך ייתי
ויפסח. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא
דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני - חורין.**

**זה לחם העוני (העוני והעינוי) שאכלו אבותינו
בארץ מצריים כל רעב יבוא ויאכל כל נצרך יבוא
ויפסח השנה כאן לשנה הבאה בארץ ישראל
השנה עבדים לשנה הבאה בני חורין**

הקביעה שכל אחד מאתנו משתמש בשפה הארמית אינה סברה – אלא עבדה: המלים סברה ועבדה הן דגמאות למלים בארמית שחדרו לעברית. ארמית היא שפה שמית, כמו עברית או ערבית. במאה ה-6 לפני הספירה היתה הארמית לשפה הרשמית בממלכת פרס – ולשפה המדוברת והבינלאומית של המזרח התיכון עד לכבוש המסלמי. במשך כאלף שנים שמשה הארמית (לצד העברית) כשפת היהודים, והניבה – בין השאר – את הספרים עזרא ודניאל, את תרגומי התורה לארמית ואת אחת היצירות המרכזיות שנכתבה ברבה בארמית – התלמוד (הבבלי והירושלמי). (הארמית מדוברת עדין על ידי נוצרים בצפון אירן ועל ידי יהודים שמוצאם מכוורדיסטן הנמצאים כיום בעקר בישראל, אך "נראה שהדבור הארמי יפסק כליל בעוד דור או שנים". גם הכתב העברי, שבו אנחנו משתמשים, התפתח מן הכתב הארמי והחליף את הכתב העברי הקדום.

מתכון של אמא Recette d'Ima

תבנית מתכון
 15 אבות
 350 גרם סרטיה
 1 קבוצ סלול / סלול
 2 שני סוג
 3 קיובים
 אלה קולר גפ. קולר

לקנות את הקבוצ הסלול והסוג
 לטעון כל אחד לחצי. ולאוכל יודע ולסוף
 לחתוך את המנה כל אחת לחצי
 לשים ב-2 כמות מתחילתה על המנה ולתת

המחבת שמים שני קיובה גסה ולתת
 את הקיובים לטעון במנה ולתת ללבן כל
 המנה בקיובה לטעון בשמן דקה אחת אבל 33
 לקבל צבע זהוב

קיובים / אופן
 חם שמת

אסקולות. לסקרנות שלך.

"המונח חג במקרא חל רק על שלוש רגלים – פסח, שבועות וסוכות – אבל בשימוש רחב יותר הוא מצוי גם לגבי יום קודש בלבד. ענייננו כאן יהיה לבדוק את הזיקה שבין שמות החג השונים לבין תוכנו ולעמוד על המשמעויות שנתקפלו בשמות".

בְּרָכוֹת וּבִטּוּיֵי גְמוּסֵי.

לְמִזְעָדִים:

הַעֲזָה:

חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן, לְשִׁשּׁוֹן וְלְשִׁמְחָה:
תְּזַבּוּ וְתִתְחַיּוּ וְתִאָרִיכוּ יָמִים!
נְעִימֹת וְטוֹבוֹת:

הַמָּרָה:

מִזְעָדִים לְשִׁמְחָה!
תְּזַבּוּ לְשָׁנִים רַבּוֹת:

חג שמח ומועדים לשמחה

הברכה "חג שמח" מוכרת לכלם, אך לא תמיד היא היתה חלק ממסורת החגים היהודיים. ועד הלשון פרסם בשנת תרפ"ח (1928) שתי ברכות אחרות למועדים: "מועדים לשמחה" ו"תזכו לשנים רבות". מקורן של ברכות אלו במסורות העדות: הברכה "מועדים לשמחה" נהוגה בשלשת הרגלים בעדות רבות – אשכנזים וספרדים גם יחד. מקורה בתפלת העמידה ובקדוש של הרגלים: על פי זה גם נהוג בחלק מן העדות להשיב על ברכת "מועדים לשמחה" במלים "חגים וזמנים לששון". ממסורות העדות מכרות גם ברכות קרובות, ובהן "מועדים לשלום", "מועד טוב", "מועדים טובים" (הצרוף 'מועדים טובים' נזכר בזכריה ח, יט.).

הברכה "תזכו לשנים רבות" נהוגה בעדות המזרח ואצל התימנים. יש האומרים אותה בעקר בימים הנוראים, ויש האומרים אותה בשלשת הרגלים. בעדות המזרח מקבל גם הנסח "תזכו לשנים רבות ונעימות" והמענה הוא "תזכו ותחיו ותאריכו ימים". התימנים מאחלים "תזכו לשנים רבות ומועדים טובים" ומשיבים "בחייה ובחייך הטובים".

ומנין הברכה "חג שמח"? ברכה זו נוצרה בעת החדשה, כנראה בהשפעת היידיש "פרעהליכן יום-טוב" ("בדומה לגרמנית. "Frohes Fest" מספרי יעוץ הלשון אנו למדים כי השמוש בברכה הזו שנוי במחלוקת: היו שהתנגדו לו, והיו שיצאו להגנתו על סמך דברי חז"ל "מפני מה מועדים שבבבל שמחים) "בבלי שבת קמה ע"ב (ועל סמך הכתוב "ושמחת בחגך) "דברים טז, יד).

חג הגדרה

- יום טוב, יום המוקדש לזכר מאורע היסטורי משמח או לעניין לאומי או דתי וכדומה
- חגיגה (ליום הולדת וכדומה)

מועד הגדרה

- תאריך שמציינים כל שנה לזכר מאורע היסטורי
- זמן שנקבע לפגישה וכדומה

השיר הפשוט על הלחם רחל שפירא

תקווה ולחם!

למדני את השיר הפשוט של הלחם ופרוס לי חלק משלומך. קחני עם אבך היומיום על השכם בשתראני לפניה. אני שהנחתי לרגש יחף לרחף, בבר יודעת כי התפתלה דרכי ומגובה רב ראשי עכשו נרפן - בבר יודעת כי התפתלה דרכי ובאה עד כאן. למדני את השיר הפשוט של הלחם... חיי וחייה אורות וצללים מכילים בעיני שבת, בעיני חלון. לו מחר שלך יגש אל אתמולי בעיני שבת, בעיני חלון, שלך ושלי. קחני עם אבך היומיום על השכם בשתראני לפניה. אני שהנחתי לרגש יחף

חיטה רוני סומק

שדה חטה מתנופף על ראש אשתי ועל ראש בתי.
כמה בנאלי לתאר כן את הבלונד,
ובכל זאת, שם צומח הלחם
של חיי.

מסורת מימונה

”השולחן ערוך מפה לבנה,
מקושטת ירק שיבולים, ועליו
קערות וצלחות ובקבוקי משקה
מסודרים בטוב-טעם. הרי כד
חלב חמוץ והרי קערה גדולה
מלאה קמח, שתקועים בו
נרתיקי פול ירוק, והנה צלחת
עמוקה עם דגים טריים... ועוד
צלחות עם מיני מתיקה ודבש
ופירות ממינים שונים:
תמרים, שקדים, אגוזים... לא
חסרים גם בקבוקי יין ובירה”
(פרופ' ח.ז. הירשברג מתאר
מסיבת מימונה בעיר פאס
שבמרוקו, אליה נקלע בראשית
שנות ה-50 של המאה
הקודמת).

LA TABLE שולחן המימונה

- כללים לסידור שולחן החג
- חמסה, חמסה מניחים צלחת ובה 5 פולי פול ירוק טריים 5, תמרים, חמש שיבולים ו 5-מטבעות.
- דגים סמל לפיריון ושגשוג. במרוקו היו מניחים אותם על השולחן, אבל בישראל מוותרים עליהם ומקשטים בסמלי דג במקום.
- רק מתוק! אסור שיהיה על שולחן המימונה מאכל חמוץ או מלוח – רק מתוק: מופלטה, שבקייה, יויו ושאר ממתקי המימונה המסורתיים.
- מאכלי חלב בעיקר מיני פודינג ודייסות. בשביל האלג'יראים זו הזדמנות להכין קוסקוס מתוק עם סוכר, צימוקים וענבים, שמגישים עם יוגורט או רוויון.
- פירות העונה במגשים גדולים ושופעים וגם פירות מיובשים.
- זאבאן חלבונים מוקצפים עם המון-המון סוכר. מעין מרשמלו סמיך ומתוק.
- גרינפיס מקשטים את שולחן המימונה בשיבולים, עלים וגבעולים ירוקים, המסמלים את החיים ואת התחדשות הטבע אחרי החורף.

<https://www.chagim.org.il/pesach> אתר החגים של התנועה הקיבוצית

<https://www.hagim.org.il/> Pessah dans le site de mouvement reforme en Israel

https://www.youtube.com/watch?v=nquOHxI_xCE מאיר אריאל עברנו את פרעה

https://www.youtube.com/results?search_query=%D7%94%D7%99%D7%94%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D+%D7%91%D7%90%D7%99%D7%9D+%D7%9E%D7%A9%D7%94+%D7%90%D7%A0%D7%92%D7%9C%D7%99%D7%AA Hayehoudim Baim sketches היהודים באים

מערכונים

<https://www.youtube.com/watch?v=mZCR-pCXG-8&t=114s> היהודים באים פרק עשר הסלע + למה פסח

<https://www.youtube.com/watch?v=V7P2jPyFdpq> Had Gadya interprétation Havah Alberstein

<https://www.youtube.com/watch?v=4Knt7jvru6Q> **Vegetarian Passover | Relish with Chef Yia Vang**

https://www.youtube.com/watch?v=Vn3NFEpp_yA **Happy Passover from The Israel Philharmonic**

<https://www.youtube.com/watch?v=dQBy2Hc-sgU> Pessah Haifa 1928

<https://www.youtube.com/watch?v=-5F0x79j2K4> seder au Kibouts 1970

https://www.youtube.com/watch?v=gSZ70qWy_ug זהו זה מערכונים לפסח

<https://www.youtube.com/watch?v=UAfff6QeyA4> **ארץ נהדרת | "חרטא דפסחא**

<https://www.youtube.com/watch?v=rT0XziWZrfU> **פסח שמח! ברכה מוזיקלית מהפילהרמונית הישראלית**

<https://www.youtube.com/watch?v=KvQDZxXuf-g> langue de signes

<https://keren70.wixsite.com/pastandpresent/passover-holocaust>

<https://www.chagim.org.il/STUDY/%D7%9E%D7%95%D7%A9%D7%92%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%9E%D7%A0%D7%94%D7%92%D7%99%D7%9D>

<https://www.youtube.com/watch?v=t1k6HmUY6Zk> **Six13 - A Billy Joel Passover**

Joel